

Fangst av sel

Veiledning for selfangere

[Fangstsesongen 1969]

Selfangstrådet

Oslo 1968

1. Innledning:

Fra tid til annen inneholder dagspressen angrep på selfangerne med beskyldninger om brutalitet og dyrplageri i fangsten. Fangstfolkene vet selv at disse angrep er overdrevne. Men for utenforstående vil slurv og uvettig framferd under fangsten kunne gi grunnlag for kritikk. Også tankeløst skryt etter hjemkomsten kan gi inntrykk av at selfangsten drives på en måte som står i strid med dyrevernavlovens prinsipper.

I de senere år har representanter for internasjonale dyrevernavorganisasjoner vært sendt ut på forskjellige fangstfelt for å studere og rapportere sine inntrykk av fangstfolkenes atferd under avlivningen av sel. Disse dyrevernavorganisasjoner har også anmodet om at mer spesifiserte regler for fangstens utøvelse blir inntatt i reguleringsbestemmelsene, slik at en human avliving av sel blir sikret. De norske fangstbestemmelser er i den utstrekning det er mulig samordnet med tilsvarende kanadiske bestemmelser.

2. Reguleringsbestemmelser for selfangst 1969:

Ved kongelig resolusjon av 31. januar d. å. er bestemt:

I medhold av lov av 14. desember 1951 om fangst av sel fastsettes sålydende bestemmelser om fangst av sel og klappmyss i 1969:

I

På *Newfoundlandsfeltet* er det i sesongen 1969 forbudt å fange eller drepe grønlandssel og klappmyss i tiden før 12. mars kl. 06.00 lokal tid og etter 25. april kl. 24.00 lokal tid.

II

I de nordlige farvanan øst for Kap Farvel:

I *Danmarksstredet, Vesterisen og Nordisen* er det i sesongen 1969 forbudt å fange grønlandssel og klappmyss før 20. mars kl. 07.00 GMT og etter 5. mai kl. 24.00 GMT.

I *Østisen* er det i sesongen 1969 forbudt å fange grønlandssel og klappmyss før 20. mars kl. 07.00 GMT og etter 30. april kl. 24.00 GMT.

Det er i sesongen 1969 forbudt for norske fartøyer som skal drive selfangst i Vesterisen å avgå fra Norge før 13. mars kl. 08.00 norsk tid. Med Vesterisen forstås i disse bestemmelser drivisområdet utenfor Øst-Grønlands kyst mellom 77° nordlig bredde og en linje trukket fra Kap Nord (Horn) på Island rettvise vest til et punkt 66°28' nordlig bredde og 30° vestlig lengde og herfra i en rett linje til midt i Storfjordens munning (Grønland).

III

Øst for 20° østlig lengde (Østisen) er i sesongen 1969 fangst av grønlandssel og klappmyss tillatt bare for personer og selskaper med fartøyer på 100 br.tonn og derunder, som har deltatt i selfangst i området i 1966. Fiskeridepartementet kan, når særlige forhold er til stede, dispensere fra denne bestemmelse. Fangsttillatelse fra Fiskeridirektøren skal foreligge om bord på fangstfartøyet og skal forevises ved utklarering fra norsk havn.

Søknad om fangsttillatelse med nødvendige opplysninger må innsendes til Fiskeridirektøren gjennom fiskeriinspektøren.

Fartøyer som driver fangst i Vesterisen har ikke adgang til å delta i Østisen i samme sesong.

IV

Det er i sesongen 1969 forbudt å foreta flere enn en fangsttur til fangstfeltene i Vesterisen og Østisen.

Fiskeridepartementet kan dispensere fra denne bestemmelse. Slik dispensasjon kan bare gis i de tilfelle et fartøy på grunn av tvingende omstendighet må forlate fangstfeltet uten å ha oppnådd tilfredsstillende fangstresultat.

V

Følgende bestemmelser om utøvelse av selfangst gjelder for alle fangstfelt:

1. Det er forbudt å fange eller drepe voksen grønlandssel i ungelegrene. Så vidt mulig må det også unngås å drepe voksne klappmysshunner i ungelegrene.
2. Det er forbudt å bruke fly eller helikopter til fangstformål. Fly eller helikopter kan dog nyttes fra land for speidingsformål på fangstfeltene ved Newfoundland.
3. Selfangerne må under fangsten utvise den største hensynsfullhet og anvende humane fangstmetoder for å hindre unødvendige lidelser for dyrene.
4. Det er forbudt å fange eller drepe sel ved bruk av line, garn, saks, ruse eller annen form for felle.

Kun følgende våpen er tillatt:

- a. Rifle med kaliber 6,5 mm eller større og med ammunisjon med ekspanderende kule og anslagsenergi på minst 200 kgm på 100 m hold.
- b. Kølle (klubbe) laget av hardved, 60—70 cm lang. Minst halve klubbens lengde skal ha en diameter på 5 cm eller mer.
- c. «Hakapik» med treskaft som er fra 110 cm til 150 cm lang og har en diameter på 3 cm til 5 cm. «Hakapiken» må ha en jernsko, som veier minst 400 g og er forsynt med en 12—18 cm lang svakt bøyet pigg og en 2—5 cm lang butt tapp. Jernskoen skal være forsvarlig festet til skaftet.

Ved anvendelse av kølle eller «hakapik»

- skal selen slås bare i forreste del av hodeskallen (pannen). Det er forbudt å slå dyr på andre deler av kroppen. Slaget skal være kraftig nok til å knuse hodeskallen.
5. a. Ved bruk av kølle skal selen slås i hodeskallen med slik kraft at skalletaket knuses.
  - b. Ved bruk av «haka-pik» skal selen først slås med jernskoen slik at skalletaket knuses. Deretter skal redskapets pigg slås dypt ned i hjernen.
  - c. Deretter skal dyret straks blodtappes ved over-skjæring av blodårene som går til sveivene.
  6. Det er forbudt å feste krok eller renne-løkke i sel før dyret med sikkerhet er drept.
  7. Skinn av drepte grønlandssel og klappmyss skal så vidt mulig bringes til fangstskuten innen 24 timer fra den dag selen ble drept. Fangsten skal ikke gjenopptas før det er foretatt hva som er mulig for å bringe skinnene om bord eller med mindre fartøyet eller en del av besetningen er i arbeid med å samle inn skinn.
  8. Skipperen på selfangstfartøyet skal påse at fangerne overholder foranstående bestemmelser om fangstredskaper, fangst og avliving av sel.

VI

For å påse at bestemmelsene i denne resolusjon overholdes, kan Fiskeridepartementet oppnevne inspektører. Inspektørene skal ha rett til å foreta inspeksjon av fartøy og redskaper og på feltet kontrollere bruken av fangstredskapene og ellers foreta det som er nødvendig for å påse overholdelsen av de gjeldende reguleringsbestemmelser.

På grunnlag av internasjonal avtale kan Fiskeridepartementet i medhold av § 7 i lov av 17. juni 1966 om Norges fiskerigrense også gi utenlandske inspektører bemyndigelse til å foreta slik inspeksjon av norske fangstskuter og fangstmetoder og dessuten pålegge norske inspektører å inspisere utenlandske fartøyer og fangstmetoder.

Skipperen eller annen ansvarshavende om bord i fartøyer som deltar i selfangst skal gi inspektøren adgang til fartøyet og ellers være behjelpelig med at inspeksjon kan bli utført tilfredsstillende. Nærmere instruks for inspektørene fastsettes av Fiskeridepartementet.

VII

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i denne resolusjon eller medvirker hertil, straffes overensstemmende med § 6 i lov av 14. desember 1951 om fangst av sel med båter eller fengsel inntil 3 måneder.

Ulovlig fanget sel kan inndras ved dom uten at straffesak behøver å være reist eller å kunne reises mot noen. Fartøy og fangstutstyr kan på samme måte inndras, når rederen, skipsføreren eller fangstlederen er straffskyldig etter denne bestemmelse. I stedet for fangst, fartøy eller utstyr kan verdien av samme helt eller delvis inndras.

VIII

Denne resolusjon trer i kraft straks.

3. Kommentarer til bestemmelsene:

I reguleringsbestemmelsene I og II, er blant annet gitt tidspunktet for fangstens begynnelse på de forskjellige felt. For første fangstdag er gitt klokkeslettet når fangsten kan ta til. I samsvar med internasjonale bestemmelser skal derfor mannskapet *ikke forlate fangstfartøyet for å begynne fangsten før det angitte klokkeslett den første fangstdag.*

I V er gitt regler for bruk av hakapik under ungefangsten. Selen skal først slås med hakapikens jernsko slik at skalletaket på dyret knuses. Deretter skal piggen slås dypt ned i hjernen. Veterinær dr. E. Søgne, som studerte ungefangsten i 1968, er kommet til at den mest effektive måte å avlive en selunge på er at fangstmannen stiller seg bak dyret

hvorved slaget med hakapiken blir mer treffsikkert og får sin fulle kraft. Bildene fig. 1 og 2 viser hvordan slaget med hakapiken skal plasseres for den mest effektive avliving av dyret.

Avliving av sel på annen måte, eller med andre redskaper enn de som en nevnt i reguleringsbestemmelsene, er forbudt. Det har forekommet at fangstfolk har nyttet drakroken til å slå selen med. Drakroken vil i de fleste tilfeller være for lett til en effektiv avliving, og dette redskap er derfor ikke tillatt å bruke.

Avliving av selunger ved å trampe eller sparke dem i hodet er strengt forbudt. Likeledes er det forbudt å hale om bord levende unger ved hjelp av langtrøe. Slike dyr som plukkes med trøe ved skips-siden skal være skutt eller avlivet med hakapik på forhånd.

I henhold til bestemmelsene V, 8 er det skipperen som har ansvaret for at fangstfolkene overholder de gjeldende bestemmelser om fangstredskaper, fangst og avliving av sel.

HUSK! Dyrene skal drepes hurtig og smertefritt og ikke utsettes for unødige lidelser. Det er ditt eget rykte som fangstmann og selfangstnæringens renommé det gjelder.

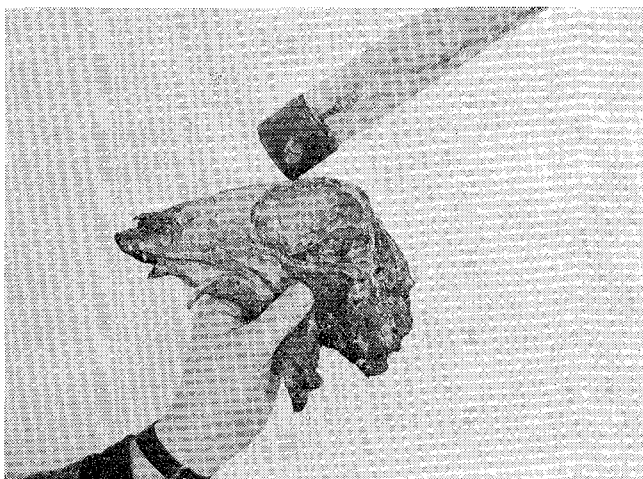

Fig. 1. Første slag med hakapiken demonstrert på lengdesnitt av hode fra sel. Noen bruker redskapets hammer til dette slag, andre bruker siden av jernbeslaget.

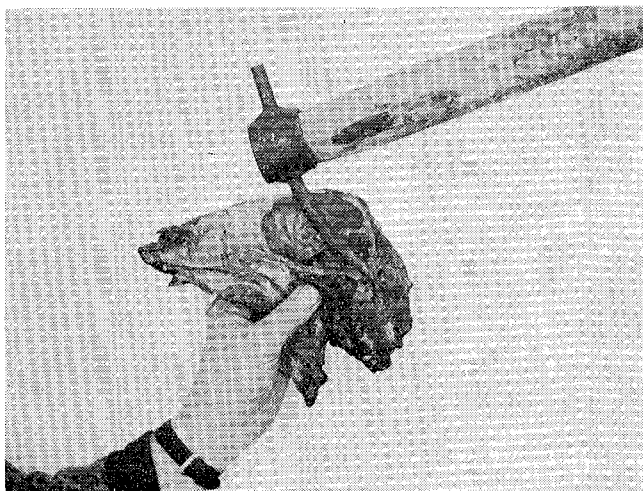

Fig. 2. Andre slag med hakapiken demonstrert på lengdesnitt av selskalle. Redskapets pigg plasseres i den nedre og bakre del av hjernen.